

DÉLVIDÉK

Z O M B O R, 1942 április 9.
Csihás Bemő u. 3. II. évfolyam, 77. sz.FŐSZERKESZTŐ:
ILLÉS SÁNDORElőfizetés 1 óra 2.50, negyedévre 7.20 Pengő.
Levél cím: Zombor, p. f. 45. Tel. 207. Csekk 74.050

Letették a fegyvert az amerikai erők Bataan félszigetén

A japánok 2 brit cirkálót és 44 kereskedelmi hajót süllyesztettek el az Indiai óceánon
Burmában India határvidékéhez közelednek a japánok — Tetőfokára hágott a hindu-angol
feszültség — Újabb légitámadás Alexandria ellen

Zürichből érkezett hírek szerint az Ujdelhiben folyó tárgyalások kapcsán támadt indiai feszültség ma elérte tetőfokát. Cripps felhívta Londont és távbeszélőn számolt be Churchill miniszterelnöknek arról, hogy a hinduk nem fogadják el a javaslatokat. Churchill választát várják.

Johnson, Roosevelt személyes képviselője nagy erőfeszítéseket tesz annak érdekében, hogy létrehozza a megegyezést.

Cripps

bizonytalan időre ismét elhalasztotta azt a sajtókonferenciát, amelyen az indiai tárgyalások állásáról fog beszámolni. Ez a halogatás jellemző az indiai helyzetre, Cripps minden erőfeszítése és az angol kormány immár harmadizben módosított javaslatai, valamint burkolt, de félre nem érthető fenyegetései ellenére sem tudott mindeddig eredményt elérni.

A muzulmán liga határozottan közölte, hogy nem fogadja el Cripps legújabb javaslatait sem, miután az a muzulmán lakosságot nem elégíti ki. Jinnah, a liga elnöke felkereste Cripps-öt és személyesen közölte vele a határozatot. Johnson, Roosevelt személyes képviselője megkísérelte a közvetítést és evégből tárgyalásokat folytatott a muzulmán liga elnökével, Nehruval, majd Cripps angol kiküldöttel.

Cripps újabb javaslataira Azad a kongresszusi párt elnöke levélben válaszolt és közölte, hogy nem fogadhatja el a brit indítványokat.

A Német Távíráti Iroda értesülése szerint London legújabb javaslatainak az a lényege, hogy Wavell hadügyminiszterre neveznék ki az al király tanácsában és ilyen minőségben felelősséggel tartozna a hindu védelmi bizottságnak is. Ez azonban nem elégíti ki a hindukat.

A tanácskozások még folynak. A válság a jelek szerint elérte tetőfokát és egy-két napon belül eldőlt az angol-hindu viszony sorsa.

A brit hajóhad

a bombay kikötőbe menekült az Indiai óceánról — mint a Stampa című olasz lap értesül. — Az olasz lap rendkívül nagy jelentőségűnek mondja az indiai vizeken folyó japán hadműveleteket és a Ceylon valamint India partvidéke elleni légitámadásokat. Az a körülmény, hogy a brit hajóhad menekülésre kényszerült, legújabb bizonyítja, milyen arányuk

a japán hadműveletek — írja a lap.

Az indiai helyzetre kétségtelenül nagy kihatással van az a körülmény, hogy Japán hatalmas pusztításokat okozott a brit kereskedelmi és hadi flottában, ugyannyira, hogy a brit flotta biztonságos kikötőkbe menekült, Burmában pedig nagyarányú előretöréssel egyre közelednek a japánok Indiai határaihoz.

Svédország kérdését ismét előtérbe toltta az a körülmény, hogy a svéd kikötőkbe menekült norvég hajók a napokban megkísérelték, hogy angol vezetés mellett brit kikötőkbe jussanak. Ez az eset kihatással van

Svédország és Németország kapcsolataira is. Berlinben azt mondják, hogy az eset sokrétű problémát vet fel. A Stampa megítélése szerint csak a végső kétségbeesés sugallhatta az angoloknak azt az ötletet, hogy ilymódon jussanak hozzá a svéd kikötőkbe menekült norvég hajókhoz. Az olasz lap szerint ez is mutatja, milyen nagy hiány van Angliában hajótérben. A brit birodalom szomorú helyzetbe jutott súlyos hajóvesztéséig folytán és reménye sincs arra, hogy a helyzet a javára megváltozzék.

Német hadijelentés

Berlin, április 9.

A vezéri főhadiszállás csütörtöki hadijelentése közli, hogy a németek a keleti arcvonal középső és déli részén visszaverték az ellenség egyre erősödő támadásait.

A Szovjet az elmúlt napokban összesen 133 páncélost veszített. A német légi erők erőteljes támadásokat intéztek a Fekete tenger Kaukázus menti kikötői ellen, a heves légháritás ellenére bejutottak a kikötők belső övezetébe és pontosan ledobott bombákkal nagy károkat okoztak. A német bombák felgyújtották a kőolajfinomítót.

Egy német gyaloghadosztály az arcvonal középső részén erdős terepen folytatott tisztogató munka során megsemmisített négy szovjet ezredet és elfoglalt több mint száz megerősített állást és kiserődöt. A Szovjet sok foglyot és halottat veszített. A németek kezére nagymennyiségű hadianyag jutott.

Északafrikában erős brit felderítő alakulatok megtámadták a német-olasz állásokat. A támadást visszaverték. A német légi erők eredményesen támadták Tobruk kikötőjét és a kijelölt célpontokban nagy tüzeket okoztak.

A német légi erők hatásosan bombázták Máltát. Délangliában egy rádióállomást semmisítettek meg a német felderítő gépek, egy űrhajót pedig elsüllyesztettek a parti vizek mentén.

A brit gépek berepültek Németország egyes északi városai fölé. Négy támadó gépet lelőtt a légvédelem.

Az afrikai harcok

Róma, április 9.

Az olasz főhadiszállás csütörtöki hadijelentése közli, hogy az olasz és német csapatok visszavetették az ellenséges felderítőknél a nemrég elfoglalt német-olasz állások elleni támadását.

Alexandriát ismételten hevesen bombázták a német és olasz légi erők. A németek hatásos légitámadást intéztek Málta céljontjai ellen, egy hadihajót súlyos találat ért, egy kisebb hajó pedig kigyulladt.

A japánok legyűrték az amerikai csapatok ellenállását a Fülöp szigeteken

Bern, április 9.

Angol rendkívüli jelentés közli, hogy a japán csapatok a Fülöp szigetekhez tartozó Bataan félszigeten legyűrték az amerikai és filippino csapatok ellenállását. Az amerikai csapatok letették a fegyvert. A fegyverletétel oka a szövetséges erők teljes testi kimerülése.

Sanghái jelentés szerint a Bataan félszigeten harcoló amerikai és filippino erők főparancsnoka csütörtökön reggel fegyverszünetet kért a japánoktól.

A japánok ezt megelőzően már teljesen körülkerítették az amerikai csapatokat.

Tokiói jelentés megerősíti, hogy a japánok megszállták az Admirális szigeteket.

Ára 10 fillér

Visszatértek

hozzánk a golyák, a fecskék és elhozták végre a várva-várt tavaszt. Közel hat teljes hónapig tartott Közép-európában a szibériai hideg. Dideregtünk, va cogtunk, de hiába tekintgettünk az ég felé, hullott a hó szakadatlanul. Még március végén is megtréfált bennünket az időjárás. Amikor már tavasziasan kék volt az ég, egy reggel csak arra ébredtünk, hogy ismét tél van, a fákon zuzmara és hó, minden fehér és a higany a nulla alá süllyedt.

A tavasz üzent, a tavasz jött el velük messze délről, s talán ezért fogadjuk olyan őszinte örömmel az idén a vándormadarakat. Hathónapos hideg tél után bontakozik ki a szebb holnap. Reményt fakaszt a szemekben a tavasz, amely nagy eseményeket hordoz magában.

Az elmúlt esztendő tavasza hozta meg a várva-várt felszabadulást a Délvidék népének. Tavasszal vívták ki a magyar szabadságot. A tavasz a nagy történések évszaka és talán ezért vártuk az idén is olyan türelmetlenül, hogy elolvadjon a hótakaró.

Az idei tavasz is nagy feladatok elé állítja a szabadságukért harcoló nemzeteket.

Mi magyarok ott küzdünk a harcmezőn a német, olasz, finn és többi szövetséges nemzetek hős fiaival. A cél közös, az ellenség is ugyanaz: az emberi szabadságot és méltóságot sárbatipró bolsevista Oroszországgal.

Mi magyarok bizakodva tekintünk a holnap elé és a jövőbe, mert a harcok eredménye, a végső nagy győzelembe vetett hit nem lehet egy pillanatra sem kétségbe.

ARENA MOZI

**Péntek--Hétfő
Intermezzo**

Főszerepben:

**Leslie Howard és
Ingrid Bergman**

Pótműsor: magyar és olasz hiradó

**NÉMET FELDERÍTŐ TEVÉKENYSÉG
ANGLIA FELETT**

Berlin, április 9.
A Német Távirati Iroda jelenti, hogy német felderítő gépek nagyarányú tevékenységet fejtettek ki az angol szigetország és a környező tengerrész felett és értékes adatokkal tértek vissza. A német gépek megtámadtak egy brit előőrhajót és azt olyan súlyosan eltalálták, hogy féloldalra dőlt.

**Két cirkálót, 44 kereskedelmi
hajót és 60 repülőgépet vesztett
Anglia az Indiai oceánon**

Tokió, április 9.
A japán császári főhadiszállás közli, hogy a japánok az Indiai óceánon folyó hadműveleteik során elsüllyesztettek egy 10.000 és egy 9.000 tonnás brit cirkálót és 21 kereskedelmi hajót, 140 ezer tonna vízkiszorítással és megrongáltak 23 további hajót 102.000 tonna vízkiszorítással. Az angolok 60 repülőgépet vesztettek, a japán

vesztés 5 gép volt. Megrongáltak a japánok három raktárt és egy javító műhelyt is.

A japán haditengerészet folytatja támadásait. Angol jelentés szerint az Indiai óceánon a Dorsetshire és a Cornwall cirkálókat süllyesztettek el a japánok. A két hadihajó legénysége közül 1100 embert sikerült megmenteni, közöttük a parancsnokokat is.

**Tíz millió kilométeres utat tettek meg
az olasz csapatszállító repülőgépek**

Róma, április 9.
A Stefáni iroda jelenti, hogy az olasz csapatszállító repülőgépek Olaszország hadbalépése óta 5.600 utat tettek meg Libia és Olaszország között, 3.400 órát tartózkod-

tak a levegőben és hozzávetőleg, mintegy 10 millió kilométert repültek. A csapatszállító gépek több mint 10.000 katonát szállítottak át a tengeren, rengeteg hadfelszerelésen és táborig postán kívül.

**Döntő japán roham
a Bataan félszigeten**

Sangháj, április 9.
Mint amerikai forrásból közlik, a Fülöp-szigeten harcban álló japán csapatok hatalmas lendülettel törnek előre a Bataan félszigeten és heves rohamokat intéznek az amerikai állások ellen. A japán légierők nagy ürmérettű

bombákkal támadják az amerikai állásokat és a tűzvonal mögötti területeket.

Az amerikai jelentés szerint ez a legtartóssabb és legerősebb japán roham a fülöpszigeti harcok megindulása óta.

**Kanada nem tudja fokozni alumínium
és nikkel szállításait**

Ottawa, április 9.
Kanada kormánya értesítette a washingtoni kormányt, hogy nem tud eleget tenni az Egyesült Államok azon követelésének, hogy fokozza alumínium és nikkel szállításait, mert az előállításához szükséges villamosenergiára máshol van szüksége.

**HAZASZÁLLITJÁK AZ ABESSZINIAI
OLASZOKAT**

Stockholm, április 9.
(Bud. Tud.) Londoni hír szerint az Abessziniában lévő olasz polgári lakosság kicserélése, illetve hazaszállítása végett két olasz gőzös, a Saturnia és Vulkania a Jóreménység fokának megkerülésével utban van Abesszínia felé. A két hajó, amelyek mindegyike meghaladja a 25.000 tonnát, 11.000 embert szállít haza. A hajókat fehérre festették és az olasz lobogón kívül vöröskeresztes zászlót is kítűztek.

A kicserélésük között nincsen hadifogoly,

illetve hadköteles korban lévő férfi. Ezeket a keletafrikai fogolytáborokba helyezték el.

OLASZ—ANGOL SEBESULTCSERE

Ankara, április 9.
(NTI) Szerdán reggel megkezdődött Szmírnában a súlyosan sebesült és nagybeteg olasz és angol hadifoglyok kicserélése. A kicserélésre kerülő hadifoglyokat olasz részről a Gradisca kórházhajó, brit részről a Llandoverly Castle gőzös szállította Szmírnába. (MTI)

POKOLGÉP ROBBANT A FRANCIA NEMZETI ÖSSZEFOGÁS PÁRTJÁNAK PÁRIZSI HÁZÁBAN

Párizs, április 9.
Az Oeuvre jelentése szerint a francia nemzeti összefogás pártjának párizsi helyiségébe pokolgépet dobtak. A pokolgép szétzúzta a berendezést, emberéletben azonban nem esett kár.

ANGOL GÉPEK NÉMETORSZÁG FELETT

Berlin, április 9.
A Német Távirati Iroda közli, hogy csütörtökre virradóra angol repülőgépek támadást intéztek Németország északnyugati része ellen. Lakónegyedekben és lakóházakban károk keletkeztek, több polgári személy meghalt vagy megsebesült. Három brit gépet lelőtt a légvédelem.

**LETARTÓZTATTÁK ALI MAHER PASÁT,
EGYIPTOM VOLT MINISZTERELNÖKÉT**

Kairó, április 9.
Hivatalosan közlik, hogy Ali Maher pasát, Egyiptom volt miniszterelnökét állambiztonsági okokból letartóztatták. Az elfogatási parancsot Nahas pasa miniszterelnök adta ki.

HADGYAKORLATOK GIBRALTÁRBAN

Róma, április 9.
A gibraltári kikötőbe súlyos sérülésekkel futott be egy brit repülőgépanyahajó és egy romboló. Gibraltárban valamennyi fegyvernem részvételével hadgyakorlatokat tartottak.

NEMZETI MOZI

TELEFON: 158.

PÉNTEK—HÉTFŐ

Ember a láthatáron

Gazdagon kiállított vadnyugati történet, végig idegfejesítően izgalmas.

Főszerepben:

GARY COOPER

DORIS DAVENPORT.

FRED STONE

Pótműsor: első hetes UFA és magyar hiradó

Egy járókelő látta, amint a merénylő kerékpárra pattan és eltűnik.

UJRA MEGKEZDTEK A PÁPEN ELLENI MERÉNYLET ANKARAI TÁRGYALÁSÁT

Nyolcnapos szünet után folytatták a külpolitikai eseménnyé terebélyesedett ankarai merénylet perének tárgyalását. A második tárgyalási napon a két szovjet vádlott kihallgatását kezdték meg. Minthogy Pavlov és Kornilov kijelentette, hogy alig tud törökül, lefordították részükre az első tárgyalási nap teljes jegyzőkönyvét. A Transkontinent Press jelentése szerint a Szovjet — miután a Reuter ügynökség által terjesztett TASS nyilatkozat szerint menthetlen eljárásnak minősítette a két szovjetállampolgár török bíróság 'elé idézését, — most repülőgépen külön megbízottal küldött Ankarába, aki a tárgyalás további folyamán megfigyelőként vesz részt. Ebből megállapítható, hogy Szovjetország az ankarai bünpert rendkívül komolyan fogja fel. A két szovjet vádlott úgy a vizsgálat folyamán, mint a tárgyalás első napján tagadta, hogy a bíróság előtt álló két török vádlottat egyáltalán ismeri. A török hatóságoknak azonban egész sor tanujuk van, akik megfigyelték a szerb-török vádlottakkal és magával a merénylet alkalmával elpusztult merénylővel való kapcsolataikat.

Anglia Fokvárossal szeretné pótolni Szingapurt

Bern, április 9.
Az angolok Szingapur elvesztésével legfontosabb hadikikötőjüket veszítették el, aminek pótlását feltétlenül szükségesnek tartják. Evégből Fokvárost akarják kiépíteni hadikikötővé és hajójavító állomássá. A terv megvalósítása azonban súlyos nehézségekbe kerül. Abban az esetben is legalább 30 hónapra van szükségük, ha éjjel-nappal szünet nélkül folyik az építés.

A nagyvilágból

Hopkins Roosevelttel személyes megbeszélésére és Marshall tábornok amerikai katonái megbízott felkeresték Churchillt, akivel megbeszélést folytattak. Marshall kijelentette, azért tartózkodik Angliában, hogy megbeszéléseket folytasson angol vezérkari tisztekkel.

Franciaország washingtoni nagykövete tegnap tiltakozott az amerikai külügyminisztériumban azért, mert az USA a De Gaulle-lal folytatott tárgyalások alapján nevezett ki főkonzult Brazevillebe.

Evatt dr. Ausztrália külügyminisztere és rendkívüli washingtoni követe több napos tartózkodásra Ottalába érkezett.

Az Egyesült Államokban megtiltották a magánépitkezést a háború egész tartamára.

A panamai kormány elrendelte, hogy a magánkézből lévő rádióadóállomások kötelesek beüzemeltetni működésüket a háború végéig.

A Domei iroda jelenti Hongkongból, hogy a diplomaták kicseréléséről szóló japán—angol—amerikai egyezmény értelmében a 63 Hongkongban tartózkodó idegen diplomata hazatérhet.

Zombor ünnepe

Méltó keretek között ünnepli meg a vármegye székvárosa a felszabadulás évfordulóját

Bácsbodrog vármegye székvárosa méltó keretek között ünnepli meg a felszabadulás egy-éves évfordulóját. Ezen a napon az egész Délvidék ünnepel, s minden igaz magyar szívből ismét kigyulnak az öröm és a lelkesedés lángjai.

Zomborban a társadalmi egyesületek, a város és a Vöröskereszt bevonásával rendezik meg a nagyszabású ünnepségeket.

Szombaton este fátylásmenet lesz. Fél kilenc órakor indul a fátylásmenet, amelyben részt vesz a honvédség, a polgárság, a levették és a dalárda. A menet a Rákóczi utról indul, végigvonul a Széchenyi utcán, a Hitler téren, a Városi Gyula utcán, a városháza előtt vonul el, majd a Kossuth Lajos utcán át a vármegye elé vonul, innen a Mátyás király uton halad végig.

Vasárnap délelőtt tíz órakor tábori misét tartanak a Szent Háromság téren. Utána az ünnepi program következik. Az ünnepi beszédet Deák Leó dr., Bácsbodrog vármegye és Zombor város főispánja mondja, a Hiszekegy eléneklése után. Lieli Pál dr. tb. főszolgabíró, főispáni titkár Sajó Sándor: Magyaroknak lenni című versét szavalja el. Az ünnepélyt a Himnusz zárja be.

A Vöröskereszt délután és este diszeloádást rendez. A délutáni előadás 4 órakor, az esti pedig fél 9 órakor kezdődik.

Az előadás részletes műsora a következő:

1. Szabados Béla: Hiszekegy; éneklő a Zombori egyesített dalárdák vegyes kara, vezénnyel Kiss János.
2. Kéler Béla: Rákóczi-nyitány; előadja a Zombori Műkedvelő Zenekar, vezénnyel Schmidt József.
3. Gyóni Géza: Magyar asszony iria; szavalja: B. Dömötör Aranka.
4. Liszt Ferenc: Magyar ünnepi dal; éneklő: a zombori Egyesített Dalárdák vegyes kara, vezénnyel Kiss János.
5. Brahms: Két magyar tánc; előadja: a zombori Műkedvelő Zenekar, vezénnyel Schmidt József.
6. Ünnepi palotás. Tánccsoja: a zombori Tanítónőképző táncgyűjtése.
7. Petőfi Sándor: A Magyarok Istene; szavalja: Liebhardt Éva.
8. Kéler Béla: Magyar vigjátéknyitány, csárdásrészletek; táncolja: Rill Margit, kíséri a Zombori Műkedvelő Zenekar, vezénnyel Schmidt József.
9. Erkel Ferenc: Aria a Bánk-Bán című operából; éneklő: Kandler Nándor, zongorán kíséri: Kiss János.
10. Ábrányi Emil: Mi a hazá; szavalja: Dr. Lieli Pál.
11. Erkel Ferenc: Himnusz; éneklő az ünneplő közönség, kíséri a Zombori Műkedvelő Zenekar, vezénnyel Schmidt József.

Az előadás tiszta jövedelmét a honvédkórház javára fordítja a Vöröskereszt és ezért felülfizetéseket a pénztár elfogad. A rendezőség kéri, hogy az előadáson lehetőleg diszmagyarban, illetve magyarkában, vagy sötét ruhában jelenjenek meg.

Ünnepi számot ad a „Délvidék” a felszabadulás évfordulóján

Ünnepi számunk tükre lesz a visszatért délvidéki ország-rész egyéves életének

A visszatért Délvidék népe nagyszabású ünnepségekkel kívánja megülni az örömteljes visszatérés első évfordulóját. Bácska és Muraköz minden városa és községe nagy előkészületeket tesz arra, hogy méltóképpen ünnepelje meg az elszakított és visszatért déli részek magyarságának legnagyobb ünnepét.

A »Délvidék« szerkesztősége, amely a felszabadulás óta eltelt egy év alatt fiatalos lendülettel, lángoló hittel mély felelősségérzettel és nagy ügyhöz méltó szorgalommal szolgálta a visszatért déli részek és az anyaország szellemi eggyé-olvadásának szent ügyét a délvidéki lelkek megbékélését és kiállt minden magyar ügyért, ugyancsak méltóképpen akarja megünnepelni a felszabadulás örömteljes évfordulóját.

A »Délvidék« április 12-én, honvédségünk bevonulásának évfordulóján ünnepi számot ad ki, amely hű tükre lesz annak a nagyarányú, megfeszített és eredményes munkának amelyet a magyar hatóságok és a magyar nép a felszabadulás óta eltelt

egy év alatt a Délvidéken kifejtett. Megmutatjuk, milyen volt a Délvidék a felszabadulás pillanatában és milyen ma, egy évi építő munka után.

Ünnepi számunk vezércikkét dr. Deák Leó Bács-Bodrog vármegye és Zombor thj. város főispánja írta. Meleghangu, költői szárnyalású cikket írt ünnepi számunkba Gáspár Jenő, az Országos Magyar Sajtókamara igazgató-főtájkára. Nagy cikket közlünk Bács-Bodrog vármegye ezeréves történetéről, közöljük dr. Cserta Péter polgármester nyilatkozatát, színes riportban számolunk be a felszabadulás örömteljes napjairól és egész sor más cikk egészíti ki ünnepi számunkat, amelyhez gazdag közgazdasági mellékletet adunk. Közgazdasági mellékletünk seregszemléje lesz mindazoknak a vállalatoknak és üzemeknek, amelyek szerepet játszanak a Délvidék gazdasági életében.

Ünnepi számunk Zomborban szombaton este, a vidéken vasárnap reggel jelenik meg.

Befödik a földeken ásott szerb tankcsapdákat és futóárkokat

Másfél esztendővel ezelőtt Bácska gazdag földjén még lázas munkát végzett a megszálló szerb hadsereg. Tankcsapdákat állítottak fel, futóárkokat és betonmegerősített lövészárkokat ástak. Betonból épültek a kiserődök, a tüskésdrótok behálózták a földeket. A békés gazdálkodók szomorúan tapasztalták, hogy vetésüket ezek az előkészületek teljesen megsemmisítik. A búzát letaposták, a legjobb földeket felárkolták.

Az így elkészített, de katonai szempontból majd semmit sem érő esztendő-

nyek és árkok még most is nagy károkat okoztak. A földművelésügyi orvoslást kért és az érdekeltek küldöttségileg keresték fel dr. Deák Leó vármegyei főispánt, aki a küldöttség élén azonnal Budapestre utazott. A földművelésügyi minisztériumban eredménnyel járt el a küldöttség,

amennyiben az árkok és tankcsapdák befödését azonnal elrendelték.

Az árkok befödését a közmunkák keretén belül végzik el és ezzel nagyon sok munkanélküli jut keresethez. A munkát már a napokban megkezdik.

Megindul a belpolitikai élet

A parlamentet április közepére hívták össze

Budapestről jelentik: A belpolitika husvét szünete után ezen a héten ismét megindulnak az események. A parlament összehívásáról még nem intézkedtek. Előreláthatóan

április közepe táján ül össze a képviselőház, hogy intézkedjék a legközelebbi teendőkről. Még a parlament összeülése előtt több érdekes kormánynyilatkozat hangzik el. Kállay Miklós miniszterelnök április 20-án nagyszabású beszédben vázolja a kormány célkitűzéseit a MÉP nagyválasztmányi ülésén a budapesti nemzeti lovardában. Ezt megelőzően

április 12-én, vasárnap Debrecenben rendeznek nagyszabású gazdaggyűlést,

amelyen mintegy 40 kormánypárti képviselő kíséretében részt vesz Bánffy Dániel báró földmiv. velésügyi miniszter is.

Bánffy miniszter a debreceni Bika-szálló disztermében ismerteti a gazdaggyűlés előtt a mezőgazdaság legidősebb kérdéseit, a háborús gazdálkodás feladatait és a földmiv. velésügyi kormányzat legközelebbi terveit.

Zenta felszabadulási ünnepe

Zentáról jelentik: Április 12-ikén került vissza Zenta város Magyarországhoz. Ezt a napot Zenta képviselőtestülete örömműnnepnapnak nyilvánította. Április 12-ikét nagy ünnepélyvel üli meg Zenta polgársága. Fél 10-kor délelőtt az összes társadalmi egyesületek a Szent István téren gyűlekeznek. Onnan a Szent Szív templomba vonulnak, ahol Péchy Béla plébános celebrál szentmisét, 11-kor diszkozgyűlés a városházán. Dr. Gusáth György polgármester mondja a megnyitó, Mohácsi Pál kormányfőtanácsos az ünnepi, Vámos János országgyűlési képviselő a záróbeszédet. Délután a helyőrség a bevonulást mutatja be. 23 sorompót állítanak fel a 23 évi rabság emlékére. Minden sorompónál egy egyesület fogja üdvözölni a honvédeket és ledöntik a sorompókat. Este a Katolikus Nőegylet rendez műsoros estélyt.

652 kommunista elesett a délszerbiai tisztogató harcokban

(Belgrád) Az Obnova című belgrádi lap ki-merítő jelentést közöl a szerb kormány rendőrsztagainak harcáiról, amelyeket Dél-Szerbia területén folytattak a kommunista bandákkal.

A rendőrség a harcok során az utolsó kommunista bandákat is megsemmisítette.

A harcokban 652 kommunista esett el, háromszáz pedig elfogtak és rögtönítelő eljárás után kivégeztek. A rendőrsztagok is tekintélyes veszteségeket szenvedtek.

69 rendőr elesett, 18 pedig súlyosan megsebesült. A rendőrség több mint ezer parasztot szabadított ki, akiket a kommunisták kényszerrel mozgósítottak és elhurcoltak. (NST)

Könyv 57 számár bőréből

A világ legérdekesebb könyvtárához tartozik a 43.000 kötetet számláló kremsieri érseki könyvtár. Keletkezése Lichtenstein-Kastelkorn kardinális idejére vezethető vissza, aki szenvedélyes könyvbarát és könyvgyűjtő volt. A könyvtár egyik osztálya 160 kéziratot és 170 kezdetleges írásművet tartalmaz. Egyik legértékesebb műve az 1521-ből származó zsolttár, melyet az olasz Giovanni die Ferrara karmelita szerzetes szerkesztett. Ez a pergamentből készült hatalmas könyv 28 oldalból áll és kerekben 2500 kis és nagy iniciálé díszíti. Mivel két lapnak elkészítéséhez egy számár bőre vált szükségessé, így az egész könyv előállításához 57 számár bőrt használtak fel.

Együnk száraz kenyeret és rágós húst

akkor egészséges marad a fogunk

Nem hiába hangoztatják már kora gyermekkorunktól kezdve, hogy mennyire fontos a fogak ápolása és helyes kezelése, mélyreható egészségügyi okai vannak ennek. Testünket, életünket ugyanis a testünkkel tartjuk fenn, már pedig az étel a szájon, a fogainkon keresztül jut gyomrunkba. A táplálék még sültöt, főzött alakjában sem alkalmas arra, hogy közvetlenül változás nélkül jusson emésztőszerveinkbe. Rágni kell, az emésztőnedvekkel kell keverednie, hogy tulságosan sok munkát ne adjon a gyomornak.

A fogak tehát felaprózzák az ételt, amely közben nyállal alaposan összekeveredik és felpuhul, de ugyanakkor a táplálék tisztántartja és erősíti a fogakat. A szemfogak feladata a szivós, rostos ételnemű eltétele, a kemény csonthéjú anyagok szétaprózása. A kis- és nagy őrlőfogak barázdás, rücskös felületükkel az étel őrlésére, péppézésére alkalmasak. Az állkapocsban szilárdan ülő zápfogak viszont a legnagyobb rágónyomást fejthetik ki: néhány száz kilogramot meghaladó mértékben is.

Az emberek általában azt hiszik, hogy a fog addig egészséges, amíg mindenütt zománc borítja. Ez azonban nem így van, hiszen a rágás folytán a zománc nagyon könnyen elkophat és így a fogcsont felülete szabaddá válik. Amennyiben megfelelőképpen táplálkozunk, fogunk nem szuvasodik el, mert az étel állandóan surolja, tisztítja a felületét. Egyetlen fog sem olyan kemény, hogy ne romolhatna el és nem olyan puha, hogy emiatt szuvasodhatna meg.

AZ ESZKIMÓKNAK NINCS FOGKEFÉJÜK

— A tiszta fog nem romlik el — szokták mondani azok, akik fogkefe és ápolószerek segítségével tartják tisztán fogukat. Ez azonban nem áll meg teljesen, mert pl. a grönlandi eszkimóknak fogkeféjük egyáltalán nincs és mégis egészségesek a fogaik. Az inyoradás és fogromlás akkor kezdődött el náluk, amikor az amerikai piacról konzervet, fehérlisztet és cukrot szállítottak hozzájuk.

A rágás és az ételeknek a fogakra gyakorolt suroló hatása ugyanis tiszta és épségben tartja rágószerveinket, amelyeket természetesen ezenfelül ápolni is kell, hiszen az étel nem mindenütt éri a fogakat.

Amennyire tökéletesedett a konyhaművészet, annál több kárt is okoz fogainknak. Puhára sült-főzött ételek, finom sütemények, szörözetek, krémek alig tisztítják a fogat, de ugyanakkor rágni sem kell nagyon őket s így a fogazat elerőtlenedik. Az állkapocsban nincsen megfelelő izommunka, tehát az erős nyálképződés is elmarad. Ez okozza aztán a mai gyomorbe-

tegségek legnagyobb részét. Az emésztő nyálban t. i. ptyalin van, amely az állati és növényi keményítő cukorra oldja, a másik fontos anyaga pedig a mucin, ez viszont az ételt, — különösen a tej, vagy tejtartalmú táplálékot, — gyomoremésztésre alkalmassá teszi. A nyálmirigyek termelőképessége teljesen az eledeltől függ, pl. a halaknak nincs, vagy alig van nyálkamirigyük, ellenben a lónál száraztakarmány evésekor hatszor annyi nyál választódik ki, mintha friss lucernát fogyaszt.

MINÉL TOBBET RÁGNI!

Egyes orvosok megállapításai szerint az egészségek fogu népfajok a táplálék nagyrészt eredeti alakjában fogyasztják el. A bolgár földművelő népnek feltűnően jó, erős, fehér fogai vannak, amelynek okát dr. Molnár László egy. magántanár abban találta meg, hogy főként le nem főlözött birkatejből készült sajtot, kerti veteményeket és száraz, barna kenyeret fogyasztanak. A száraz sajt és kenyér élvezete t. i. kiadós, alapos rágást kíván, bőséges nyáladást indít meg, nagymennyiségű meszet is tartalmaz, ilyen táplálkozás mellett tehát a fogak helyesen fejlődnek és épek maradnak.

A mai ember másik veszedelmes betegsége a fogluzulás, amelynek okát jobbra szintén a konyhában készített és puha ételek evésében kell keresnünk. Az egyszerűbb népek nem terített asztalról esznek, hiszen táplálékuk nagyrészt eredeti alakjában, a természetől szerzik meg, az ennivaló tehát gyakran kemény, homokos, amely hozzájárul a fogazat szükséges kopásához és megerősödéséhez.

A LEGUJABB FOGÁPOLÓSZER

— Hogyan változtassuk tehát étrendünket? — kérdezi érdekes cikkében dr. Molnár László egy. magántanár, az „Egészség” című folyóiratban. — Együnk minél több teljes örleményből készült, többnapos kenyeret, száraz sajtot, rágós húst, fogyassunk sok friss főzeléket és gyümölcsöt. Egyes gyümölcsfajták (dinnye) bő nedv tartalma olyan összetételű, hogy a fogakról és a nyelvről a rátapadó káros anyagokat letisztítja.

Ne mondjunk le természetesen mesterséges fogtisztításról sem. A kefe sikálja a fogazatot, eltávolítja a baktériumokat, dörzsöli az íny s erősíti a tartószöveteket. Szélesszájú üvegben keverjük össze egyenlő mennyiségben sőt és szódabikarbónát. Fél teáskanálnyit oldjunk fel egy pohár langyos vízben és ebbe az oldatba mártott fogkefével dörzsöljük fogainkat. Ez a legegyszerűbb eljárás, amely amelletts kitűnően karban tartja fogainkat.

Hírek az erdélyi magyarság életéből

(PEKI) A brassói unitárius egyházközség évi rendes közgyűlésén Kovács Lajos esperes lelkész tett jelentést. Eszerint az egyházközség kebelén belül az elmúlt évben semmi jelentősebb esemény nem történt. A gyülekezési tilalom miatt sem presbiteri gyűlés, sem esperesi vizsgálat nem volt. Az egyházközségi ifjusági kör sem működött és a nőegylet működése is igen korlátozott volt. Csupán két ünnepélyt tartottak: az anyák napját és a karácsonyfa ünnepélyt. A pénztáros felhívást intézett a hívekhez, hogy igyekezzenek fizetési kötelezettségeiket pontosan teljesíteni, mert az egyházközség vagyontalan. A kerekén 500.000 lejt kitevő bevétel csak nem maradék nélkül ráment az egyházi alkalmazottak javadalmazására. Egyik egyházközségi tag felhívja az egyházközség előljárási felhívását arra, hogy a különféle alapítványok apró összegű értékeinek biztosításáról intézkedni kellene. Az összegnek valami kisebb telekre való befektetését ajánlotta. Az esperes lelkész ezzel szemben rámutatott arra, hogy az összeg legfeljebb egy félrend ruha beszerzésére volna elégséges. A közgyűlés kimondta, hogy az 1942 évi kivettett egyház-

adót husz százalékkal felemelik s az így befolyt többletet a lelkészek fizetésének emelésére fordítják.

A temesvári egyházközség most tartotta meg az egyháztanács. termében évi rendes közgyűlését. A tárgysorozat legfontosabb pontja az egyházközség jövő évi költészetének megtárgyalása volt. Schemmel Ernő lelkész beszámolt a böjti időben tartandó műsoros vallásos estékről. A közgyűlés egyuttal intézkedett az egyházmegyei közgyűlésre kiküldendő kiküldendő megválasztásáról. Ezenkívül több egyházközségvezetési és pénzügyi kérdést tárgyaltak meg.

Az Erdélyi Magyar Gazdasági Egyesület, az EMGE ötödik, Aradon székelő kerülete most tett közzé kimutatást tagjainak számára. Eszerint Arad és Bihar megyékben a tagok száma 1941 november 1-én 1675, illetve 245 volt, az előző évi 951, illetve 173-al szemben. Ugyancsak 1941 november elsején a gazdakörök száma Arad megyében 32, Bihar megyében pedig 6 volt. A gazdaköri tagok száma 1268, illetve 406, a szervezett gazdák száma pedig 2961, illetve 651 volt. A kerületben eddig 49 község van beszerelve, 24 most áll szervezés alatt.

KÖT A RÖG

Irta: Reményik Sándor

Aki messzevágynak,
Csak hazáig ér el,
Ha nem selyemszállal:
Köt a rög kötéllel,
Koporsókötéllel.

Aki pártos szívvel
Onszivére lázad,
Földalatt lel végül
Ösi hazát, házat,
Nyugodalmat házat.

Aki tépegeti,
Mint egy nyögőt, átkot,
Szívében hordozza
Az a magyarságot,
Igaz magyarságot.

Akinek magyarul
Muzsikál a vére,
E bus szerelemtől
Nincsen menekvése,
Sehol menekvése.

Majd ha a sirodon
Friss tavaszi hajítás
Nő — Te is belátod:
Igy van ez jól, pajtás,
Igy van ez jól, pajtás.

Nagy idők, nagy emberek

A hagyományápolás honvédkötelesség

Valamikor a régi békevilágban egy-egy történelem órán tüzelő arccal, dobogó szívvel olvastuk, tanultuk a 48-as szabadságharc, Rákóczi, a török háborúk, Hunyadi János, az Árpádok korának hadeseményeit és bizony vágyva-vágytunk arra, hogy mi is ilyen világban éljünk.

Nagy idők, nagy emberek! — mondja Jókai. A magyar történelem lapjain sok a „nagy idők” fejezete és sok a magyar nagy emberek száma is.

Most már 1914 óta teljesült az ifjúkori kívánság, benne élünk a „nagy időkben” és bizony az utódok szemében mi is, — egyik-másikunk talán névszerint is — „Nagy idők tanúi”, „Nagy emberek” leszünk.

A nagy idők hagyományait ápolni kell! A hagyományápoláshoz pedig maradandó emlék szükséges.

A honfoglalástól a mai napig sok-sok magyar emléket megőriztük, de sajnos — még több, ami elpusztult.

Ma, amikor módunkban áll minden hadtörténelmi értékünket leírni, összegyűjteni, megőrizni, jóvátehetetlen hibát, sőt egyenesen bünt követünk el, ha minden módot meg nem ragadunk a katonaság hagyományápoláshoz szükséges írásbeli adatok és tárgyi emlékek megőrzésére.

A harctéren is, itthon is honvéd kötelesség ez!

Jegyezzünk fel mindent, ami a csapat, vagy egy-egy honvéd nevéhez fűződő haditett, kimagasló esemény, hősi cselekedet. Örökössük meg fényképben, rajzban, hangfelvételen és minden lehető módon az eseményt, vagy a kimagasló személyt.

Gyűjtsük össze az esemény tárgyait és a személy erekljeit.

Mindezeknek mérhetetlen történelmi értéke van és főleg lesz a háború elmúltával akkor, amikor ezekből meríthetünk tanítást, táruk példát a jövő nemzedék elé és amikor ezekhez fűzzük majd a hagyományápolást.

A mai nagy idők nagy embereinek hősi hagyományait nem ápolhatjuk kellőképpen akkor, ha írásbeli és tárgyi emlékeiket most össze nem gyűjtjük.

A régi magyar harcosok méltó utóda a mai honvéd. A régi katonai hagyományok ápolását méltóképpen követte a világháborús magyar hagyományápolás, de ezt követte a mostani honvéd hősök nemes hagyományainak megbecsülése, ébrentartása, ápolása is.

Mindezekből a következtetés az, hogy a háború fegyverzajában is gondoljunk a hős elődök nemes hagyományaira, ápoljuk emléküket — egyben teremtsük meg hadiemlékeink összegyűjtésével, megőrzésével azt az alapot, amely szükséges ahhoz, hogy az ifjú magyar nemzedék a mai honvéd vitézi tettein lelkesüljön és a mai honvédség hagyományait ápolhassa.

25 millió pengőt fordít a kormány az ár- és belvizek károsultak felsegélyezésére

Budapestről jelentik: A kormány tagjai szerdán a késő délutáni órákban minisztertanácsot tartottak Kállay Miklós miniszterelnök elnökletével. A minisztertanácson tárgyalták az új gypjuárrendeleteret, a záróra kérdését és behatóan foglalkoztak az árvíz okozta helyzetből folyó tenniva-

lókkel. A kormány elhatározta, hogy minden elkövetnek a víz okozta károk helyreállítására és erre a célra 25 millió pengőt biztosítanak. A 25 millió pengőt a rombdólt házak felépítésére, az elpusztult állatállomány pótlására, vetőmagbeszerzésre és a károsultak felsegélyezésére fordítják.

A zombori nők is jelentkezhetnek nemzetvédelmi munkaszolgálatra

Az Egyesült Női Tábor felhívást bocsátott ki és a lelkes, áldozatos munkára kész asszonyokat és leányokat felszólítja, hogy amennyiben hajlandók május 15—31-ig a nyári gyermekotthonok vezetését nemzetvédelmi munkaszolgálatként vállalni, jelentkezzenek Zomborban, dr. Deák Bélánénál, Horthy tér 11 szám alatt és személyesen vagy írásban kérjenek jelentkezési lapot.

A jelentkezés feltételei: óvónői vagy tanítónői képesítés. Jelentkezhetnek még negyed- és ötödéves óvónő és tanítónőjelöltek gimnáziumi és kereskedelmi érettségivel, nőipariszkolai végzettséggel, de legalább négy középiskolai végzettséggel bíró nők, akik keresztény származásukat igazolnák. A korhatár 18—50 év. A kiskorúak szülői beleegyezést küldenek be.

Az iskolák kötelekéből jelentkezők, jelentkezési lapjukat az iskola igazgatóságával láttamoztassák és az orvosi bizonyítványt az iskola vezetőségén keresztül szerezzék be.

A jelentkezők számára lakásukhoz vagy munkahelyükhöz legközelebb eső körzetben, lehetőleg minden törvényhatóság székhelyén tájékoztató értekezletet tartanak. Ennek pontos időtartamáról sajtó útján értesítik az érdekelteket. Aki a tájékoztató értekezletre behívást kap, a jelentkezéskor bemutatja a legutolsó osztálybizonyítványát és orvosi bizonyítványát. Az egyénenként jelentkezők ezenkívül bemutatják még erkölcsi bizonyítványukat is.

Zomborban háromnapos tájékoztató értekezletet tartanak.

Mindazok, akik a gyermekfoglalkoztatásban szakképzettséggel nem bírnak, a tisztifőorvos engedélye alapján napközi otthonnal kapcsolatos óvoda vagy állandó napközi otthon kététhetes látogatásával szerzik meg a gyakorlati készséget. A gyakorlati munkában eltöltött idejüket és a végzett munkát az óvodát vezető óvónő, illetve az állandó napközi otthon vezetője írásban igazolja.

A tájékoztató értekezlet ideje alatt mindenki saját maga gondoskodik utiköltségéről, szállásáról és étkezéséről.

Azok a vidéki résztvevők, akik a tájékoztató értekezleten eredményes érdeklődést tanúsítottak, korlátolt számban, amennyiben munkahelyüket elfoglalták, ösztöndíjban részesülhetnek.

A hallgatók minősítés szerint kapják beosztásukat. Megbízólevelük értelmében a feladatot nemzetvédelmi szolgálatként végzik, köznapokon reggel 7 órától este hétig testi, lelki és szellemi gondozásban részesítik a gyermekeket. Ezért utiköltséget (lakóhelyüktől a beosztás helyéig és vissza), lakást, ellátást és tiszteletdíjat kapnak. Az illetmény egységesen havi 60 P készpénz, amennyiben a nyári gyermekotthonban étkeztetés nincs, úgy 70 P étkezési pótlék. Azokban a nyári gyermekotthonokban, ahol étkeztetés van, a vacsora és vasárnapi ebédpótdíj 20 P, amennyiben a helybeli pártfogó bizottság nem gondoskodik erről.

Az ország minden talpalatnyi üres területén konyhakerti növényeket kell termelni

A közületek kötelesek vitaminkerteket létesíteni

A Magyar Távirati Iroda jelenti: Györfly Bengyel Sándor közellátási miniszter még husvét előtt utasította a székesfőváros vezetőségét arra, hogy rendkívüli közellátási viszonyok következtében mindenemü gazdaságilag megművelhető területen zöldség- és főzelékféléket termeltesen. Ismeretes, hogy Budapest területén az utasítás végrehajtása már megkezdődött és igen nagy területeket művelnek meg. A közellátási miniszter most leiratot intézett valamennyi törvényhatóság első tisztviselőjéhez, amelyben utasította őket, hogy hívják fel a közönség figyelmét a zöldség- és főzelékféléknek minél nagyobb területeken való termesztésére.

A miniszter utasítása részletesen intézkedik arra nézve, hogy egyes törvényhatóságok területén az ingatlanulajdonosok figyelmét is fel kell hívni arra, hogy eddig mezőgazdasági művelés alá nem vont területeken, házhelyeken és telkeken konyhakerti növényeket termeljenek. Ha az ingatlanulajdonosok a felhívásnak nem tesznek eleget, a paragon hagyott ingatlan hasznosítási céljából gondnokot rendelnek ki. A közületek területén a nyilvános és magánkertekben minden rendelkezésre álló hely kihasználásával a virágok és disznóvénnyek helyett konyhakerti növényeket kell termelni. Az ingat-

lanulajdonos kereskedelmi és ipari vállalatok a művelésre alkalmas tulajdonaikat képező parlagterületet saját maguk használják fel kerti növények termesztésére vagy pedig megfelelő nagyságu területrészekre felosztva engedjék át azokat munkásaiknak konyhakerti megművelés céljára.

A közellátási miniszter gondoskodott arról is, hogy a közületek és iparvállalatok vitaminkerteket létesítsenek, ahol szakszerű és gondos művelés által példaképpel szolgálhassanak a zöldség- és főzelékfélék termesztésével foglalkozni kívánó közönségnek. Azokon a helyeken, ahol városi kertészet van, a kertészet vezetőjét kell megbízni a zöldség- és főzelékfélék termesztését irányítsa és a közönséget a szükséges szaktanácsokkal ellássa. A lehetőséghez képest gondoskodni kell arról is, hogy a közönség termesztését kedvezményes áru palánta- és vetőmagakcióval támogassák. Az ilymódon termelt zöldség-, stb.-féléket a közellátási miniszter minden igénybevétel alól mentesíti és azzal tulajdonosai szabadon rendelkezhetnek.

A közellátási miniszter végül elrendelte, hogy a zöldség- és főzelékfélék fokozott termesztését célzó felhívását minden rendelkezésre álló eszközzel közhírré kell tenni és a közönség legszélesebb köreinek tudomására kell juttatni.

Hazavárjuk a külföldre szakadt magyarokat

A Magyarok Világszövetsége rádióleadása keretében vitéz Törs Tibor, a képviselőház al-elnöke rádióbeszédben szólt a külföldön élő magyarsághoz. Hangsúlyozta megdönthetetlen hitünket a feltámadásban és minden magyar ösztartozásában. Nem fordulhat úgy a világ sora, hogy elfeledkezhessünk magyarságunkról és meginoghassék bennünk a közösségnek, az ösztartozásnak mindennél erősebb érzete. Magyarak vagyunk, akármit is csinálunk. Az ember harcolhat eszmék, gondolatok, rendszerek és emberek ellen, de a fájtája, a vérsége ellen minden harc reménytelen. A továbbiakban utalt arra, hogy a külföldi magyarok megbecsülést szereztek a magyar névnek. Azután kijelentette, okultunk a mult keserű tapasztalatain és jóvá akarjuk tenni a mulasztást. Ha előre nézünk, sose felejthetjük ki terveinkből a külföldre szakadt magyarokat. Az újabb idő magyar miniszterelnökei mind számoltak a külföldi magyarsággal. A jelenlegi miniszterelnök is hangsúlyozta, egyik fontos feladata, hogy visszavezesse a külföldi magyarokat hazájukba. Magyarország ma önvédelmi harcot folytat.

Megvédjük az ősi földet és biztosítjuk itt a magyar életet nemcsak magunknak, hanem külföldre szakadt magyar testvéreinknek is.

Helyet készítünk nekik az ősi fészekben s hazavárjuk őket magyar közösséggel, meleg szívvel, szociális igazságtévesssel.

A magyar rizs

Köztudomásu, hogy a rizs a kifejezetten meleg éghajlatot szereti legjobban, mindazonáltal Európának csaknem valamennyi országában folytatnak és folytatnak kísérleteket arra, hogy különböző keresztesési eljárásokkal és más, a magtermelésben ismert kísérleti módszerekkel olyan rizsvetőmagot hozzanak létre, amely szádba szökkenve, alkalmazkodni tud a valamivel zordabb éghajlati követelményekhez is.

Ezek a kísérletek természetesen nem tartoznak a legegyszerűbben elvégezhető kísérletek közé és hosszú esztendőket fáradságos munkája szükséges ahhoz, hogy a kísérleteket végző mezőgazdasági intézetek kezdeti sikerekről számolhassanak be. Különösen Európa északi részében bizonyult eddig megoldhatatlan problémának a rizstermelés kérdése.

Annál nagyobb örömmel számolhatunk be arról, hogy a hazánkban több esztendővel ezelőtt megindult és a legteljesebb csendben végzett kísérletek ma már igen biztató eredményt mutatnak.

A mult esztendőben Magyarországon már ötvenöt gazdaságban összesen ezerkétszáz holdnyi területen foglalkoztak igen alaposan és fáradságosan elsajátítható szaktudással rizstermesztésével. Ebben az ötvenöt gazdaságban termelt magyar rizs biztató lehetőségekre mutat, mert hozam tekintetében mind mennyiségileg, mind pedig minőségileg jó átlagos eredményről tanuskodik.

A magyar rizs mennyiségi és minőségi termése ilymódon várakozáson felül sikerült, ami természetesen nem jelenti azt, hogy ne lenne szükség fokozottabb tevékenységre ezen a téren.

A folyó esztendőben a rizstermesztés nagyobb arányu elterjedésére lehet számítani, úgy, hogy a magyar föld ezen a téren is megmutatja, mennyire meghálálja azok bizalmát, akik hisznek benne.

A rizs vetési ideje április és május első felében van, tehát már ebből nyilvánvaló, hogy a csirázáshoz is melegebb időszakra van szükség. A vetőmagszükséglet holdanként 70—80 kilogramm, ami azt bizonyítja, hogy a rizs szapor és dusan termő növény.

Az Európászerte végzett kísérletek között a Magyarországon végzett kísérletek igen előkelő helyet foglalnak el és remény van arra, hogy nemcsak a közlélemezésben lesz fontos szerepe rizstermelésünknek, hanem olyan vetőmagvakat ad majd, amelyek hazánk éghajlati viszonyainál zordabb klímájú országokban is termőképesekek lesznek.

HIREK

««OO»»

ÜGYELETES VÁROSI ORVOS:

Dr. Kuczi János, Csihás Benő 12. Tel. 96.
Az ügyeleti szolgálat vasárnap 14 órakor kezdődik és következő vasárnap 14 óráig tart.

ÜGYELETES GYÓGYSZERTÁR:

Kigyó gyógyszerár, Rákóczi ut sarok.

OTI KÖRZETI ORVOSA:

Felsőváros orvosa Dr. Szabó Endre, Flórián utca 8.

A második körzetbe a Bánát városrész tartozik, (a Rákóczi ut, Antal utca, belváros és Kossuth Lajos utca közötti rész), orvosa dr. Erdey Gyula, Sándor Béla utca 15.

A harmadik körzet a Szelencse és a Bánát-nak a második körzetbe nem tartozó része, orvosa dr. Kovács Boldizsár, Széchenyi körut 3 szám alatt.

MOLNÁR ILONKA urleány
és MARGANITS DEZSŐ
jegvesek.

(Minden külön értesítés helyett).

Az olasz trónörökös hadseregparancsnok lett. A Duce a piemont herceget a »Középtáji és szigeti hadseregcsoport« parancsnokává nevezte ki. A kinevezéssel a rendkívül tevékeny és igen szeretett trónörökös nagy katonai feladatkört nyert és kinevezése az olasz nép körében általános örömet váltott ki.

Egyvái fogházra ítélték egy megrögzött betörőt. A zombori törvényszéken Brommer Ödön büntető hármastanácsa Bikicki Milorád 28 éves ösztíváci betörő ügyét tárgyalta. A vádirat szerint Bikicki többrendbeli betörést követett el. A vádlott beismerte tettét és azzal védekezett, hogy munka nélkül volt és a lopott holmik eladásából szerzett pénzen tengette életét. A bíróság egyévi fogházbüntetésre ítélte. Büntetéséből két hónapot kitöltöttnek vett. Az ítélet jogerős.

Füstnélküli napok Magyarországon. A Baross Szövetség Magyarországon füstnélküli napokat rendez. Az adományokat a Szabadság tér 6 sz. alatt kell leadni.

A városi autóbusz rendszeresítette járatait. A városi autóbusz a tavasz beköszönésével rendszeresítette járatait a Vadszék szállótól, a vasútállomásig. Az autóbusz a Vadszék szálló elől indul: reggel: 5.25, 6.40, 9.45, 11.40, 13.00, 15.40, 17.20 (a sinautóbuszhoz) 18.40, 21.10 és 22.10 órakor. A részletes városközi járatok menetrendjét az illetékes hatóságok jóváhagyása után közlik majd az utazó-közönséggel.

Ada készül a felszabadulás ünnepére. Ada község lakossága készül a felszabadulás ünnepére. 11-én este fáklyásmenet lesz amelyen résztvesznek az összes egyesületek. A vasárnapi ünnepségeket zenés ébresztő vezeti be. A tábori misét a Hősök terén tartják meg. A nap jelentőségét a füzarcosok parancsnoka méltatja. Király István levente, hazafias verssel szerepel. A díszfelvonuláson résztvesznek a frontharcosok, a rokkantak és a leventék. Este a Török féle vendéglőben ünnepi előadás lesz.

Magyarország részvétele a megszállt keleti területek kiépítésén. Mint illetékes helyről közlik, két nagy magyar bank, a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank és az Általános Hitelbank »Transzkárpátia« címen nyersanyagkiviteli és árucseré Kft. alapított, mely új intézmény egyetlen feladata a Németország által megszállt keleti területek és Magyarország közötti árucseré kiépítése. Az ujonnan alakult társaság Berlinben fiókintézetet nyit. (MNK)

Vasárnap, a felszabadulási ünnepség miatt már délelőtt 9 órakor zárnak a borbély és fodrászüzletek. A zombori borbély és fodrászok is méltóképen akarják megünnepelni a felszabadulás évfordulóját és azért, hogy alkalmazottaik is résztvehessenek az ünnepségen vasárnap délelőtt 9 órakor zárják üzleteiket.

Ukrán filmtársaság alakult. Az ukrán birodalmi bizottság székhelyén a »Központi keleti filmbizottság« testvérvállalataként egy ukrán filmtársaság alakult, mely az összes egykori szovjet filmvagyonok felett rendelkezik és filmházakat helyez üzembe. A filmeket ukrán felirattal látják el. A legnagyobb nehézségeket jelenti azonban a filmszínházak elhanyagolt állapota. Eddig a megszállt Ukrajnában 50 filmszínház nyílt meg, mely számot ez év őszig 350-re kívánják emelni. (MNK)

Meghalt Borisz király mozdonyvezető-instruktora. Szófiában most halt meg hetvenhároméves korában Ivanov, a központi pályaudvar fűtőházának nyugalmazott főnöke, aki annakidején Borisz bolgár királyt trónörökös korában a mozdonyvezetésre megtanította.

Gyújtogatott az elutasított udvarló. Vida János tarcali lakos ellen gyújtogatás miatt emelt vádat az ügyészség. A sátoraljai helyi törvényszék, mint rögtönítélő bíróság tárgyalta az ügyet. A rögtönítélő bíróság az ügyet a rendes bíróság elé utalta. Vida a vád szerint udvarolt a szomszéd Hinkó Antalnénak, s mivel az őt többször elutasította, egy este felgyújtotta annak négy széna és szalma boglyáját.

Migrénes főfájások, idegesség, hipochondriás állapotok gyakran a legrovidebb idő alatt megszűnhetnek, ha gyomoremésztésünket és bélműködésünket reggelente éhgyomorral egy pohár természetes »Ferenc József« keserűvízzel kellőképpen elrendezzük. Kérdezze meg orvosát!

Baromfieléség visszahagyását kéri a gazdák. A miskolci gazdakamara legutóbb tartott választmányi ülésének határozata alapján felterjesztésben kérte, hogy az ideai cséplés alkalmával a baromfiak számára elegendő mennyiségű ocsut hagyjanak vissza, az esetleges gabonagyűjtés alkalmával pedig elegendő baromfieléséget biztosítsanak a számbavett és a nevelendő baromfiállomány részére. A kamara azt javasolja, hogy cséplés alkalmával 20 zsák után 1 zsák ocsut kapjon a cséplőt. A gyakorlati tapasztalatok bizonyítják, hogy egy métermázsza személtmentes ocsuból 35 csirkét lehet felnevelni, ebből az ősz folyamatra 15 jérce nő fel s ez 300 tojást biztosít.

Ingyenes »Baktonit« a lucerna- és lóherevetőmag oltására. Az Alsódunántúli Mezőgazdasági Kamara régóta foglalkozik a lucerna- és lóhere-termelésnek olyan vidékre való bevezetésével, amelyeken eddig még ezt a két takarmánynövényt nem termelték. Ezt a törekvést szolgálják a gyökérbaktérium oltással végzett kísérletek, amelyek szép eredményeket mutatnak fel. A kamara kérésére a kísérletek folytatásához a földművelésügyi miniszter 500 kat. hold lucerna és lóhere vetéséhez szükséges vetőmagoltó »Baktonit« ingyenes kiosztását engedélyezte 100 holdon aluli kisbirtokosok részére, akik vetőmagoltással kísérlet beállítására vállalkoznak. A kamara felhívta a kísérlet iránt érdeklődő kisgazdaközönség figyelmét az ingyenes »Baktonit« kiosztására azzal, hogy igénylését mielőbb jelentse be.

Megérkeztek a fecskék. A golyák után most a fecskék is megérkeztek. Az idén a kora tavaszba nyúló hideg időjárás miatt a fecskék csak később érték vissza. A Ván dormadarak rendszerint már az első tavaszi napokban visszaérkeznek, most a rossz időjárás okozta a kéthetes késést.

A nálam kapható arckrém

elmulasztja szeplőit, májfoltjait.

Illatszertár

Tulajdonos: Schöffler Hugóné sz. Király Etelka, Zombor, Trefort utca 3.

Dellin Frigyes a Monostorszeg-apatini ármentesítő társulat miniszteri biztosa. A földművelésügyi miniszter felmentette az Apatinban székelő Monostorszeg-apatini ármentesítő és vízlecsapoló társulat ügyeinek vezetésétől dr. Mayer Jenő közjegyzőt és a társulat élére Dellin Frigyes apatini földbirtokost nevezte ki miniszteri biztossá.

Földrengés. A budapesti földrengéstani intézet tegnap este földrengést észlelt amelynek epicentruma 9.200 kilométernyire volt a fővárostól: Budapesten 2 és fél órány át tartott a földmozgás.

Csurog a honvédekért. Csurogon a népiszkolai tanítók és a leventék füsttlen napot rendeztek, amelynek eredményeképpen 30187 cigarettát és nagymennyiségű egyéb dohányterméket küldtek a honvédeknek.

Az árufelvétel kiterjesztése a hajózási forgalomban. A Magyar Királyi Folyam- és Tengerhajózási Rt. igazgatósága közli, hogy az árufelvételt (darabáru és kocsi-alkományok) az összes állomásokra azonnali hatállyal kiterjeszti. Kivételt képez és az árufelvétel még szünetel a Wien és Linz közti állomásos darabáru szolgálatban érintett állomásokon, a kisdunai állomások forgalmában, a Tisza Szeged feletti szakaszán, valamint Szigetujfalu és Dunafüreg-Szászhalombatta állomásokon.

Hogyan kell cséplőgépsziját igényelni? Mindazok a cséplőgéptulajdonosok, akiknek az ideai cséplés zavartalanságának biztosítása céljából gépszijra van szükségük, forduljanak a lakóhelyük szerint illetékes kereskedelmi és iparkamarához, ahonnan a szükséges nyomtatványt beszerezhetik. Ezt a nyomtatványt kitöltve a bőripari anyaggyártás szakbizottságához (Budapest, IV., Türr István utca 4) kell eljuttatni.

FILM

ARENA:

Intermezzo

A csodálatos finomsággal megrendezett film egy híres svéd hegedűművész megható szerelmét meséli el: a művész kis lánya is nagy tehetség, akit egy szerény, de zseniális leány, Hoffmann kisasszony tanít Holger, a hegedűművész, egy hangversenyen együtt játszik Hoffmann kisasszonnyal és halálosan egymásba szeretnek... a szerelem boldogtalan, mert nemcsak egy mást szeretnek, hanem a művészet szerelmesei is. — Az új műsort péntektől kezdve mutatja be az Aréna, legújabb híradóinak kíséretében.

NEMZETI:

Ember a láthatáron

Gasy Cooper a világhírű cow-boy film-művész, rettenthetetlen hóst játszik a darabban. Egy ökölcsapással leteríti ellenfelét, s mindenki egy másodperccel előbb rántja ki revolverét... Dörögnek a Coltok, fogy az ital, kártyáznak a tehenészlegények, rettegnek a farmerek, jön a serif, üldözés... szóval gazdagon kiállított vadnyugati történet! Az izgalmas filmet, péntektől kezdve mutatja be a Nemzeti, friss híradóinak kíséretében.

Egy jégverés tönkretelheti a gazdát! Nincsen gondja, ha van jégkárbiztosítása

A TUKOR áprilisi száma vitéz Horthy István kormányzóhelyettes ur történelmi hívtatásával foglalkozik, mely történetfilozófiai alapvetéssel. Baktay Ervin, Körösi Csoma Sándor centennáriuma alkalmából új adatokat közöl a nagy magyar kutatóról, Kertész Róbert a Duna történelmi és gazdasági jelentőségéről ír, Bartha Károly Körösi Csoma Sándor szülőfalujáról, Pados Pál Utirajzáról, Novellát Ásguthy Erzsébet és Gáspár Jenő irt e számba, verset Marconay Tibor és Traeger Ernő. Az eleven és szép kiállítású folyóirat Révay József szerkesztésében és a Franklin-Társulat kiadásában jelenik meg.

A világ első repülője. A repülés történetében 1903 december 17-ike a motorrepülés első napjának számít. Eddig ugyanis a két Wright fivért tartották az első eredményes motorrepülőnek. Azonban Dr. Herbert Müllenbach beható és hosszas kutatások eredményeként számtalan bizonyítékkal igazolta, hogy a német Gustav Weisskopf 1901 augusztusában négy sikeres motorrepülést hajtott végre. Dr. Müllenbach ezen állítását tanúkkal igazolta, akik a látottakat esküvel bizonyították. A német repülő utja 2500 méter volt. Ugyanezen év januárjában Weisskopfnek már 3300 méter hosszú repülőutat sikerült megtennie, mely a motorrepülés kezdetén tekintélyes eredmény volt. Weisskopf, aki 1874 évben Leutershausenban született 1899-ben a saját elgondolása gőzrepülőgépén próbarepüléseket tett, melyek gépének pusztulásával végződtek. 21 éves korában, mint fiatal tengerész Amerikába került. 6 év után az amerikai sajtó óriási közleményeket adott ki Weisskopf bridgeporti repüléséről. A világháború kitörésekor Weisskopfot német származása miatt elfelejtették. Ettől kezdve már nem hallottak róla 1927-ben bekövetkezett haláláig Dr. Müllenbach ezen technikai kutatásával hazájának értékes szolgálatot tett. (MNK)

Megfelelő bórakat biztosítanak a szőlőtermelőknek. Dr. Bárczay János államtitkár vasárnap délelőtt nyitotta meg Sátoraljaújhelyen a sárhegyi állami szőlőtelepen létesített szőlőmunkás iskolát. Beszédében annak a reményének adott kifejezést, hogy az iskola tanulóinak munkája hozzájárul majd a borvidék szőlőtermelésének fejlesztéséhez. Az államtitkár megjelent a MÉP zemplénvármegyei nagyválasztmányának Sátoraljaújhelyen tartott ülésén és hosszabb beszédet mondott. Ismertette azokat az intézkedéseket, amelyeket a mezőgazdaság fejlesztésével kapcsolatos program keretében a szőlősgazdák helyzetének megjavítására a földművelésügyi kormány megvalósítani szándékozik. Bejelentette, hogy a kormány a szőlősgazdák zöld hitelkölcsöneinek visszafizetési határidejét 1942 végéig meghosszabbította. Az árakat olyan szinten fogják tartani, hogy a szőlősgazda megtalálhassa számítását. Beszédének végén bejelentette, hogy a rövidesen megjelenő új törvény lehetővé fogja tenni a tokajhegyaljai zsidó szőlőbirtokok gyorsabb ütemű igénybevételét.

Az új Európa gazdasági rendje. A napokban a berlini gazdasági főiskolában az IG. Farbenindustrie vezetője »Az európai gazdasági közösség« sorozatos előadásai keretében nyilatkozott Európa gazdaságáról. Fejtegetéseiben utalt arra, hogy Európa tulnyomórésztben gazdasági térséggel, aránylag kevesebb iparral, széles ipari közlekedéssel és majdnem teljesen agrár sávokkal rendelkezik. Ugyanis Európa keleten 300 millió lakosa közül 140 millió mezőgazdasággal, 50 millió bányászattal és iparral, 40 millió pedig kézművesiparral és kereskedelemmel, valamint közlekedéssel foglalkozik. Európa ipara szempontjából a nyersanyagnyerés biztosításának kérdése létfontosságú kérdéssé lesz. Az európai termelésnél és a termelés felhasználás alapos rendezésénél az egész európai térségben közös európai szempontokat kell figyelembe venni, úgy az energiaforrások kihasználásánál mint a különböző nyersanyagoknál és magasteljesítményű technikai termékekkel való ellátásnál. (MNK)

IPAR ÉS KERESKEDELEM

Kik, hogyan és hol kaphatnak iparjogositványt

Írta: Dr. KOCSONDY GYULA

a szegedi kereskedelmi és iparkamara miniszteri biztosa, miniszteri o. tanácsos.

(II-ik közlemény)

Az iparigazolvány alapján gyakorolható képesítéshez kötött iparok a következők:

arany-, ezüstműves, ékszerész, arany- és fémverő ötvös, aranyozó, ártézi és műkutfuró, asztalos (épületasztalos, bútortasztalos, mintakészítő, bádogos, betű- és tömöntés, grafikai galvanoplasztika, bőrdöntés, bórdíszműves, szijgyártónyerges, kocsikárpitos, bronzműves, csillárkészítő, cég- és címfestő, csizmadia, cipész, cukrász, fagyaltkészítő, cukorkafőző, keksz-piskóta és konzervkészítő, esztergályos a vas- és fémesztergályos kivételével, épületburkoló, fazekas, cserépkályhákészítő, fegyverkovács, puskaműves, fehérneműkészítő (ide nem értve a házi iparszerű és a szabadipari fehérneműkészítést), fénynyomó, fényképészet és fényképnagyítás, férfiszabó, fiuruhákészítő, fésűs, (szaruműves), fodrász, fűzőkészítő, galvanizáló, galvanoplasztikus, gépi hurkoló (volt kötszővő) gépkocsijavítás és szerelés, gombkötő és paszományos, gubás és szűrszabó, gummijavítás, hajóács, (hajóépítő, csónak építő) hangszerkészítő, (vonós-, fa- és fémfuvóhangszerek, orgona, zongora, harmonium, cimbalom és harmonika készítője), kádár, (bodnár, pintér), kalapos (férfi és női nemez- és szalmakalapkészítő, ide nem értve a női kalapdíszítést), kaptafakészítő, kárpitos, kárpitdíszítő, kazánkovács és hajókovács, kefekötő és ecsetkészítő, kelme és fonalfestő, vegytisztító, késes, köszörűs, kesztyű- és sérvkötőkészítő, kocsigyártó, bogárnér (kerékgyártó, kocsilámpakészítő, kosárfonó, kovács, szerszámkovács, kozmetikai ipar, könyvkötő, doboz-, díszmű- és tokkészítő, köteles, hálókészítő, kövező, kutsináló, lakatos, (műlakatos, épületfelvasaló és géplakatos), látszerész, mázoló, fényező, mérlegkészítő, mészáros és hentes, mézeskalácsos és viaszöntő, molnár, mű- és aranyhímző, aszurozó, műszerész, nap és esernyőkészítő nemez- és szövetsapkakészítő, női szabó és leányruhákészítő, nőidivatkalapkészítő, órás, orvosi-műszerész, orthopéd gépkészítő, paplanosipar, papucsos, pipakészítő, reszelővágó, rézműves és ónozó, sokszorosító faszobrász, fametsző, sokszorosító gipsz- és terrakotta szobrász, szappanos és gyertyamártó, szita és rostakészítő, szobafestő, szücs és szőr mesapkakészítő, takács (kéziszövő) és gépszövő, tetőfedő cserép-, pala-, műpala-, facement-, géplemez és kátránypapírfedő), tímár, üveges (ide nem értve a vándoriparosok által üzött egyszerű beüvegezést alakba és képkeretbe, üvegcsiszoló, üveg-éző és üvegveső, üveghajlító, üvegfoncsorozó, üvegforrasztó, üveg-, porcellán és fayancefestő mozaikműves, tükörkészítő), vas- és fémesztergályos, vasöntő, vésőműves és bélyegkészítő, és zománczó.

Iparengedély alapján gyakorolható képesítéshez kötött iparok:

drogériaüzlet és gyógyárnyagkereskedés, építőiparok (építőmesterség, kőművesmesterség, kőművesipar, ácsmesterség, ácsipar, kőfaragómesterség és kőfaragóipar, fehérneműtisztítás, fogadó (szálló, penzió) ipar, ide nem értve a legfeljebb 10 vendégszobát fenntartó üzemeket, vendéglő és kávéházi iparok, fogműves (fogtechnikus) ipar, gázszerelőipar, mesterséges ásványvizeknek gyógyszereknek és mérgeknek készítése, azoknak a szereknek a kivételével, amelyeknek készítése kizárólag a gyógyszerészeknek van fenntartva, avagy közegészségi vagy állategészségi szempon-

tokból külön feltételeknek, magasabb szakismereteknek igazolásához van kötve (ide értve a sebészeti kötözőszerek előállítását is), kéményseprőipar, központi fűtőberendezések létesítése és javítása, nyomdaipar, robbanószerek készítése és az azokkal való kereskedés, sütőipar, villanyszerelőipar, vízvezeték-szerelőipar.

Engedélyhez (de képesítéshez nem) kötött iparok:

állati hullák feldolgozásával foglalkozó ipar, bank és pénzváltóüzlet, beraktározási vállalatok, csatornatisztítóipar élőállattal (marhával, sertéssel, lóval) kereskedés, gépkocsival való iparszerű áruforgalmazás, festményekkel, grafikai művekkel és szobrokkal kereskedés, féregirtóipar, filmkölcsönzőipar, fogadó (szálló, penzió) ipar, amennyiben a tulajdonos legfeljebb 10 vendégszobát tart fenn, foglalkozást közvetítő irodák, fuvarlevelek felülvizsgáló irodák, fűszer- paprikakészítőipar, hirdetések szerzése, hirdetői vállalatok, hitelezők és adósok közötti egyezkedés közvetítése, hitel-hírszolgálat és hiteltudósítás, játékkártyák készítése, kávémérs, kifőzés, kocsmák, kővetések beszedésével foglalkozó (inkasszó) ipar, külföldönvállalatok, lőfegyverekkel, lőszerrel való kereskedés és ezek közvetítése, menetjegyi irodák, ószeresipar, pénzkölcsönt közvetítő ügynökségek, rendes járatú időközött, állati erők felhasználásával üzött személyszállítási (társaskocsi) ipar, sokszorosítóiroda, szabadalmak értékesítése, amennyiben azt nem szabadalmi ügyvivők végzik, szállítású esz közöknék (bérkocsiknak) helyeken a közönség számára való tartása (bérkocsiipar) és azok ipara, akik közhelyeken a közönségnek szolgálataikat ajánlják (hordár- ipar), szemétfeldolgozó-vállalatok, szikviz előállítás és forgalombahozatala, tejipar, tejjel vagy tejtermékekkel való kereskedés, ide nem értve az egyszerű tejkimérést valamint tejtermékek egyszerű árusítását temetkezési vállalatok, vagyonörző vállalatok, vagyonörző vállalatok zsbáros üzletek.

Itt jegyzem meg, hogy az iparok vagy iparigazolvány, vagy iparengedély alapján üzhetők. Nagyon sok olyan képesítéshez kötött ipar van, amely engedélyhez van kötve, ilyen például az építőipar, a fogművesipar, a kéményseprőipar, stb. A képesítéshez és engedélyhez kötött iparoknál a szakképzettségen felül még az iparonként megállapított különleges követelményeknek is meg kell felelni, illetve eleget kell tenni.

A szabadipari tevékenységre vonatkozó iparjogositványoknál szakképzettséget igazolni nem kell, csupán azokat a feltételeket, amelyeket az egyes iparoknál a különböző rendeletek előírnak. Ilyen pl. a szikvizkészítőiparnál az az előírás, hogy a szikvizkészítő hatósági orvosi bizonyítvánnyal kell, hogy igazolja egészséges voltát.

Ezen feltételek igazolása után ahhoz, hogy hazánkban valaki iparjogositvány birtokába juthasson, igazolnia kell származási adatait is. Természetes személynél az iparüzőnek a származását az eredeti anyakönyvvel szöszszerint egyező születési anyakönyvi kivonattal kell igazolnia, úgy saját mint szülei, és négy nagyszülőjének születési adatait. Tekintettel azonban arra, hogy igen sok esetben különösen a régebbi időkben születtek a nagyszülők születési bizonyítványait, vagy időben nem, vagy egyáltalán megszerezni nem tudták a zsidók

közéleti és gazdasági térfoglalásának korlátozásáról szóló törvény és annak végrehajtási utasítását tartalmazó rendelet szerint azok, akik 1895 október hó 1. előtt születtek, ha az előbb említettek születési anyakönyvi kivonatukat beszerezni nem tudják, elegendő, ha az előbb említett végrehajtási utasításban megjelent azt a nyilatkozatot teszik, hogy a büntetőjogi felelősségük tudatában kijelentik, hogy az előbb említett törvény értelmében őket zsidónak tekinteni nem lehet.

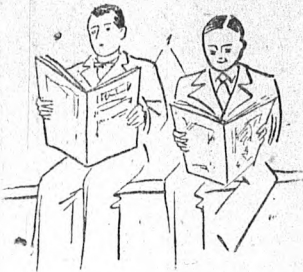
Az előbb felsorolt származási igazolásokon kívül minden ipart üzni kívánónak igazolnia kell még az ipardij összegének lefizetését is.

Hogy Magyarországon természetes személynél ipart üzhessen az itt elmondottak igazolására van szükség.

Miután azonban igen sok esetben jogi személyek is kívánják ipart üzni, röviden a jogi személyek iparüzési feltételeit is ismertetjük. A jogi személyek közül a részvénytársaságok, szövetkezetek és korlátolt felelősségű társaságok képesítéshez kötött ipart csak a kézművesjellegű iparüzés szokásos keretein belül, vagyis gyárszerűen üzemeltethetnek. A közkereseti társaságok és betéti társaságok engedélyhez kötött ipart és a kézműves jellegű iparüzés szokásos keretein belül képesítéshez kötött ipart is üzemeltethetnek, ha a képesítéshez kötött iparok önálló gyakorlása tekintetében megállapított feltételek a közkereseti társaság minden egyes tagjának és a betéti társaság minden egyes belfogójának személyében megvannak. Jogi személyeknek közkereseti és betéti társaságok, továbbá részvénytársaságok, szövetkezetek és korlátolt felelősségű társaságok igazgatósági és felügyelő bizottsági tagjainak és felelős üzletvezetőjének származási adatait igazoló születési adatait igazoló születési anyakönyvi kivonatnál ugyanaz az eljárás, mint a természetes személyeknél. Ezek szerint jogi személyek igazgatósági és felügyelő bizottsági tagjai éppen úgy kötelesek igazolni származásukat saját szülei és nagyszülei születési anyakönyvi kivonatával, mint a természetes személyek.

A Délvidék német nyelvtanfolyama

Irja: Dr. Végh Zoltánné középiskolai okl. tanár.

schen lassen, bin ich schon an die Reihe?
Nach einigen Minuten.

Hat's der Herr eilig?
Gar nicht. Gut ist dieses
Witzblatt! Wenn ich
nicht hierher käme,
würde ich es niemals
lesen; kaufen würde
ich es niemals, so vi
ist es nicht wert.
Wird der Herr rasiert?
Ich möchte meine Haare
schneiden und wa-

Sietős dolga van az urnak?
Egyáltalán nem. Jó ez a vicclap.
Ha nem járnék ide, sohasem ol-
vasnám, sohasem venném meg,
annyit nem ér.

Az urnak borotválás lesz?
A hajamat szeretném levágni és
megmosatni. Soron vagyok már?

Egy pár perc múlva.

Szószered

die Haut, -e
empfindlich
der Bart, -s, -e

bőr (élő)
érzékeny
szakáll, bajusz

er hat's eilig
an der eReihe sein

sietős dolga van
soron lenni

Dr. VÉGHNÉ eddig megjelent nyelvkönyvei: „Igy tanulok angolul” és „Igy tanulok németül”. első kötet kapható Dr. Véghné Nyelviskolájában: Budapest, Endresz tér 6 és minden könyvkereskedésben.

mazásukat saját szülei és nagyszülei születési anyakönyvi kivonatával, mint a természetes személyek.

Folytatása következik)

A vagyonadóvallomás alapján állapítják meg a zsidó bornyagykereskedő felszerelésének értékét

Ismeretes, hogy a múlt év végén megjelent rendelet a bor- és sörnyagykereskedeleme gyakorlását és a szesz italok közvetítését engedélyhez kötötte. A jövőben csak keresztény magyar kereskedő gyakorolhatja az említett iparágakat. Egy nemrég kiadott rendelet módot nyújt arra, hogy a megfelelő szakértelemmel bíró és személyi szempontból is alkalmas keresztény kereskedők átvehessék a zsidó bornyagyke-

reskedők felszerelését. A Kereskedelmi és Ipar-kamara meghallgatása után az elsőfoku iparkamara jelöli ki azt a személyt, akinek a zsidó volt bornyagykereskedő felszerelését eladni, illetve bérbeadni és üzlethelyiségét rendelkezésre bocsátani köteles. A felszerelési tárgyak vételárát a legutóbbi vagyonadóvallomásban feltüntetett érték szerint állapítják meg. A kezdő bornyagykereskedők méltánylást érdemlő esetekben ötévi részletben fizethetik meg a vételárát. A kormány tehát minden támogatást megad még a tőkeszegény, de magát önállóítani akaró kezdő keresztény kereskedőnek is, hogy bekapcsolódhassék a bornyagykereskedelemben. A szükséges felvilágosításokat a pénzügyigazgatóságok, a zárt felszerelési tárgyak megszerzésének módjára vonatkozó utbaigazításokat pedig a kereskedelmi és iparkamarák adják meg.

A rejtélyes talizmán (22)

IRTA: CLEM YORE

— Ebben a fényben csak az a nevezetes, hogy az idén ilyen korán jelentkezik. — mondta — a legszebb északi fény márciusban szokott kezdődni. Várjon, amíg azt meglátja! Az igazán valami! Már hajnalodik... És meglehet, hogy igazán fog valamit látni. Az a nagyszerű, fiam, ha az északi fény nappal jelenik meg, amikor még nincs egyáltalán napfény. Azt fogja hinni, hogy a feltámadás hajnal! Nini, ott indul! Most az északi fény világítja meg a hazámat, a Crazy folyó vidékét. Nézzé, odalenn, amerre mennünk kell, egyenesen a szemünk előtt!

Jim odanézett. Dél felől az égen enyhe, ezüstös fény terjedt el. Kísérteties volt, mint ahogy ilyenkor is képzelték az északi fényt, kísérteties és alakzatokkal párosulva. Amint ez a villogó köd elterjedt a láthatáron, a selymes suhogás és zizegés megszűnt, de aztán megújult és tovább tartott, szinte konok következetességgel.

— Touhe, hallja ezt a kuhogást?

— Hogyne. Ha hegyen áll, mindig fogja ezt hallani. Ez elváratlan az északi fénytől. Ezt a természetfeletti jelenséget az istenek azért teremtették, hogy elriasszák erről a vidékről az arany után rohanó kalandorokat. Nézzé! Nem csoda ez az ország?

— Az a Crazy folyó vidéke?

Jim megelégedett az északi fényről, a sarkvidéki hajnal idegenszerű terjeszkedéséről, megelégedett a suhogó levegőről és az égen folyton változó csodás színekről és alakzatokról. A hegyvidék látása felkeltette a bányász-szenvedélyt.

— Odaát a távolban, nem a Procupine az a folyó? — kérdezte mohón.

— Igen. Nézzé, hogyan lejt arrafelé a vízválasztó hegygerinc oldala, amelyet annyira szaggatottá tesz a sok bevágás. Látja, ott kanyarodik be a hegy felé és onnan újra elfordul a Fekete és a kis Fekete folyó. Ott, annak a fenyvesnek az utvesztőjében folyik a Crazy folyó. Csaknem innen, alattunk fakad, azután dél felé rohan, majd hirtelen keletre fordul el és félkörben átvág nyugat felé. Azután egy ideig újra déli irányt vesz és ebben az irányban széles szögek alatt cikázik a kis Fekete folyóig, amellyel együtt ömlik a Procupine folyóba, valamivel Fort Yukon felett.

Jim nem felelt, de olyan hang szakadt ki a torkából, mintha a fulladozás környékeznél.

— Atyám mesélte, hogy ebben az országban ilyen csodás dolgokat fogok látni — mondotta.

— Erről beszéltek, fiacskám?

Jim teljesen elbűvölve nézte a felelthetetlenül szép tájat. Majd így szólt:

— Nézzé, ott!...

— Mit néztek?

— Annak a jeges folyónak a medrét. Més látszik az elhagyott medre ott a hegyoldalon.

Joe Willie és Baptiste némán feküdtek a vízszájakban és érdeklődéssel hallgatták a két férfi beszédét.

— Folyó? — kérdezte Joe Willy — abban a fenyvesben nincs folyó.

— Ugyan!... Mondja, Touhe, nem látia ott azt a kiszáradt, mély medret, vagy bevágást, amelyik a vízválasztó gerincéről indul ki? Hiszen tisztán látszik, hogy ez folyó volt, hogy ez igazán nem lehet kétséges!

— Igaza van, fiam. Ez egy, a jég által vájt meder, abból a korból, amikor ezt az egész vidéket még örök jég borította. Amikor a jégmezők kiásták ezeknek a hegyeknek az oldalát, a Bering tengernek egyik ága a Yukon folyóig nyúlt el.

— Téved! Az a mélyedés ezeknek a hegyeknek a gerincén egy régen létezett folyó medre. És ez a folyó vitte le a Yukonba a jégtömegek vizét olvadáskor. Ember, a világcsodák egyikét látjuk itt magunk előtt! Emlékezzék csak a Francia hegyre, Dawson City felett!

— Ebben igaza van. Ez a hegy tele volt arannyal. Ugy, hogy a fű gyökereiről is aranyat lehetett lerázni. Minden régi aranykutatót lefűzött ez a Francia hegy, mert addig az volt az általános feltevés, hogy aranyat csak a folyók medrében lehet találni.

— A Francia hegy gerince valaha egy folyó feneke volt. Ezt a bányászati iskolában tanultam. Ez, amit itt látunk magunk előtt, szintén egy régi, kiszáradt, vagy másfelé elkalandozott folyó medre. De milyen hatalmas folyó lehetett ez valamikor!

Baptiste társához, Joe Williehez fordult:

— Joe Willie, megért maga valamit abból, amit az urak itt beszélnek?

— Eddig sohase láttam, hogy a folyók a hegyek gerincén csavarogtak, — felelte Joe Willie — de nem hiába hívják a Crazy folyót így, mert az ilyen „bolond” folyótól még ez is kikelik. Lehet ez a folyó az ivadéka annak a nagy folyónak, amelyik valamikor régen ott a hegy gerincén folyt, mint ahogy a mai juhok ősei is ott a hegyeken régen nagyszarvu állatok voltak. Nem értek ehhez! De azt hiszem, egy kis jó reggeli mingyárt jobba tenné az egész társaság hangulatát.

Folytatása következik.

APRÓHIRDETESEK

Apróhirdetések ára szavankint 10 fillér. Terjedelmi minimum 10 szó. Jelíges hirdetések kezelési költsége 20 fillér. Csak felülbévezett jelíges leveleket továbbítunk. — Kérdezőkérdeésekhez válaszbelveg melléklendő.

Eladó 2 pult márvánvappal, 1 modern iésszekrény és egyéb tárgyak. Megtekinthetők: Zombor, Orgona utca 7. a-1545-f

Eladó egy istálló 8 méter hosszú, tiszta téglából. Valamint vas-traverzni. Zombor, V. ker. szállás 3 szám, vámpapu mögött. a-1550-f

Megbízható minde-lányt keresek. Jelentkezni: Illatszertár. Zombor, Trefort utca 3 a-1547

Családi ház Hosszu utca 12 szám alatt eladó. Érdeklődni a helyszínen. a-1551-f

Nagytelkű öreg ház Zomborban. Antal uca 20 alatt eladó, vagy Pest környéki ingatlanal elcserélhető. Cim: Jurisics Antal. Ujvidék, Attila uca 90. a-1520

Több cipészegéd a-zonnal felvétetik W-alient József fia cipő-üzemben. Zombor. a-1553-f

Eladó épületfa, gerendák, szarufák, valamint több keményfa oszlop. Három üveg-aitó, egy dupla üveg-aitó és egy kutróvas. Bővebbet: Sanehai vendéglőben. Zombor. a-1552-f